

Brainstormsessie d.d. 1 september 2018*Oolderhof Roermond**Aanwezigen*

28 Bestuursleden van lid-koren, 7 bestuursleden/medewerkers KNZV-Limburg en Toon Peerboom (facilitator).

1 Opening door Herman Janssen (voorzitter KNZV-Limburg)

- Het doel van de bijeenkomst is het ontwikkelen van de KNZV-Limburg agenda voor de toekomst, door het bestuur van KNZV-Limburg i.s.m. bestuursleden van de lid-koren.

2 Toelichting programma door Toon Peerboom (facilitator)

- Het programma bestaat uit drie rondes, waarbij telkens in subgroepen wordt gediscussieerd, waarna de resultaten plenair worden teruggekoppeld:
 - Ronde 1: Verkenning van het werkveld (wat speelt er in de wereld van de mannenkoren?)
 - Ronde 2: Bespreking kernvragen (maatschappelijke bijdrage, waarom lid worden, waarom luisteren?)
 - Ronde 3: De rol van KNZV-Limburg (bijdrage KNZV-Limburg aan koren, rol muzikadviseur, rol ambassadeurs, promotiekoor, ...)
- De slides die tijdens de bijeenkomst zijn gepresenteerd staan in bijlage 1.

3 Verkenning van het werkveld

- De vraagstelling voor deze ronde luidt:

- Wat speelt er in de wereld van de mannenkoren?
- Welke ontwikkelingen zie je? (in de vereniging; lokaal - regionaal – nationaal)
- Welke impact hebben die ontwikkelingen op je vereniging?
- Hoe kun je deze ontwikkelingen beantwoorden?

- De resultaten van de subgroep-discussies staan in bijlage 2.
 - Samengevat ziet men de volgende ontwikkelingen:
 - Maatschappelijke ontwikkelingen: plaats mannenkoren in de sociaal-culturele omgeving en maatschappelijke binding (reacties gemeenschap) verandert en krimpt.
 - Ledental loopt terug a.g.v. vergrijzing en fysieke problemen bij leden (ouder/doorloofheid/tijd instuderen), spanningsveld tussen jongere en oudere leden en potentiële zangers willen zich niet meer binden (tijd, drempelvrees).
 - Te weinig aandacht voor communicatie: imago ('stoffig') en PR (meer en beter gebruik moderne communicatiemiddelen nodig): van KKK naar WWW.
 - Financiën staan onder druk o.a. doordat subsidies minder worden.
 - Aantal koren in omgeving (noodzaak tot samenwerking?).
 - Geen animo voor bestuursfuncties.
 - Repertoire niet van deze tijd.
- Nietsdoen is geen optie: er worden genoeg ideeën genoemd, nu nog de uitvoering.
- Na plenaire terugkoppeling wordt een aantal belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen gepresenteerd (de 5 's en demografische ontwikkelingen; zie de slides in bijlage 1).

4 Bespreking kernvragen

- De vraagstelling voor deze ronde luidt:
 - Wat is de maatschappelijke bijdrage van jullie vereniging?
 - Waarom zou je lid moeten worden van jullie vereniging?
 - Waarom zou je moeten komen luisteren naar jullie vereniging?
- De resultaten van de subgroep-discussies staan in bijlage 3
- Samengevat:
 - *Wat is de maatschappelijke bijdrage van jullie vereniging?*

- Optredens in verzorgingshuizen, bij dodenherdenking, in H.Missen e.d.
- Bijdrage aan de culturele infrastructuur en behoud cultureel erfgoed.
- Verenigingen zijn het cement van de samenleving: combinatie van: sociale contacten, gezelligheid, samen iets tot stand brengen, gezondheid.
- Positief in het nieuws brengen en promoten van vereniging en stad/dorp.
- Bevorderen koorzang (jeugd/scholen): zingen op zich is populair, hierop inspelen.
- Maatschappelijke opvang en integratie van bijv. statushouders (eerst als publiek daarna als lid).
- *Waarom zou je lid moeten worden van het koor?*
 - Voor de sociale contacten en het netwerk.
 - Voor de beleving en de emotie tijdens concerten, reizen, e.d.
 - Voor de klankkleur van het koor.
 - Voor ontspanning van geest en lichaam.
 - Als uitdaging.
 - Omdat zingen gezond is!
 - Om je te ontwikkelen.
 - Als nieuwe hobby.
- *Waarom zou je moeten komen luisteren naar het koor?*
 - Voor de beleving en ontspanning.
 - Voor de programmering en de kwaliteit.
 - Omdat je liefhebber bent van mannenkoormuziek
 - Om in de juiste sfeer te komen.
 - Voor de verrassing!

- Na afloop van de plenaire terugkoppeling wordt een aantal aspecten rondom koren gepresenteerd (succesfactoren, generatiemanagement, lidmaatschapsmotieven en strategische opties; zie de slides in bijlage 1).

5 De rol van KNZV-Limburg

- De vraagstelling voor deze ronde luidt:
 - Waarom moet KNZV-Limburg er zijn?
 - Wat moet de bijdrage zijn van de KNZV-L aan de lid-koren?
 - Met welke vragen zou je naar de KNZV-L moeten gaan?
 - Wat moet de rol/bijdrage zijn van de muziekadviseur?
 - Wat moet de rol/bijdrage zijn van de ambassadeurs?
 - Wat zijn de mogelijkheden van een Promotiekoor?
- De resultaten van de subgroep-discussies staan in bijlage 4.

6 Prioriteitsstelling rol KNZV-Limburg

- Alle deelnemers kunnen 5 stemmen geven aan de gepresenteerde bijdragen van KNZV-Limburg. De stemverdeling staat in bijlage 4. Samengevat zijn de belangrijkste

bijdragen die men van KNZV-Limburg verwacht:

- Belangenbehartiging (tactisch, juridisch, bestuurlijk): lobbyfunctie en overkoepelende aanpak richting provincie e.d., BUMA/STEMRA/FEMU, AVG, PR (echte mannenkoren laten van zich horen) [51]
- Algemene ondersteuning koren: faciliteren, dienstverlening, informatie/helpdeskfunctie (landelijk of per regio?), ontzorgen vereniging, juridische bijstand/verzekering, begeleiding/probleemoplosser (VAR), ondersteunen bij subsidieaanvragen, ondersteunen bij relatie dirigenten [31]
- Bestuurlijke ondersteuning: bijv. organiseren van workshops [23]
- Ambassadeurs: zijn al succesvol - ledenwerving - vernieuwing [22]
- Promotiekoor/projectkoor: serieus overwegen - het proberen waard - jongere leden – modern genre – PR [13]

Op deze vijf aspecten is ruim 90% van de stemmen uitgebracht.

- Samenvattend kan gesteld worden dat aan de muziekadviseur geen behoefte lijkt te bestaan, dit in tegenstelling tot de muziekambassadeurs. Aan festivals met alleen mannenkoren lijkt ook geen behoefte. Grote vraag is er wel naar belangenbehartiging, algemene ondersteuning van koren en bestuurlijke

ondersteuning (o.a. workshops). Ook een promotiekoor wordt tamelijk breed ondersteund.

7 Overige opmerkingen

- De structuur/taak/werkveld waarin KNZV-Limburg opereert is voor velen erg onduidelijk. Hoe verhouden bijv. KNZV-Limburg, KNZV, VNK-Limburg en Koornetwerk Nederland zich tot elkaar en waarvoor kun je deze organisaties inschakelen? KNZV-Limburg zou hierover voorlichting moeten geven.
- De uitkomsten van ronde 3 liggen vooral in het vlak belangenbehartiging, algemene ondersteuning en bestuurlijke ondersteuning. Dat roept enkele vragen op:
 - Welke vragen willen lid-verenigingen concreet stellen, op welke punten heeft men concreet ondersteuning nodig, op welke fronten moet KNZV-Limburg de belangen van de koren behartigen en waar moeten de workshops over gaan.
 - Waar haalt KNZV-Limburg de expertise, de menskracht en de middelen vandaan voor deze ondersteuning, als ze deze niet zelf in huis hebben. De uitkomst hiervoor ligt mogelijk in samenwerking met andere koepels.
 - Blijkbaar is er geen grote behoefte aan de muziekadviseur en lijkt er onvoldoende draagvlak te zijn voor een KNZV-mannenkoorfestival in 2020 met regionale voorrondes in 2019. Hoe gaan we hiermee om?

8 Vervolg en afsluiting

- De voorzitter van KNZV-Limburg spreekt uit dat het bestuur aan concretisering van

de aandachtspunten zal werken en sluit de bijeenkomst onder dankzegging voor de bijdrage van de aanwezigen af.

Henk Clevers/Toon Peerboom (tekst)

Piet Besselink (foto's)

4 bijlagen

Gepresenteerde slides

KNZV-LIMBURG BRAINSTORMSESSIE

Oolderhof Roermond – 1 september 2018

Toon Peerboom

DOELSTELLING EN DEELNEMERS

Doelstelling

- Het ontwikkelen van de KNZV-Limburg agenda voor de toekomst.

Deelnemers

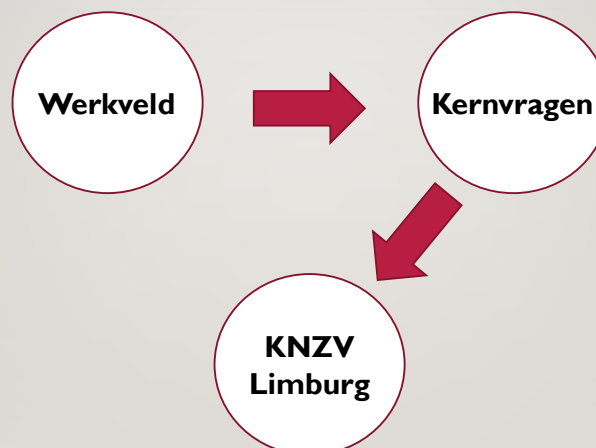
- Bestuursleden van lid-koren en bestuursleden van KNZV-Limburg

AGENDA

- 10.00 u Opening
- 10.15 u Toelichting programma
- 10.30 u Discussieronde 1
- 11.30 u Discussieronde 2
- 12.30 u Lunch
- 13.30 u Discussieronde 3
- 14.45 u Wvttk
- 15.00 u Afsluiting

OPZET BIJEENKOMST

DISCUSSIERONDE I

Verkenning van het werkveld

- Wat speelt er in de wereld van de mannenkoren?
- Welke ontwikkelingen zie je?
 - in de vereniging
 - lokaal - regionaal - nationaal
- Welke impact hebben die ontwikkelingen op je vereniging?
- Hoe kun je deze ontwikkelingen beantwoorden?

SPELREGELS DISCUSSIE

Spreek af

- Wie de discussie leidt (zorg dat iedereen aan het woord komt).
- Wie de resultaten op de flip schrijft.
- Wie plenair presenteert.

Flipchart

- Essentie van de discussie (duidelijk en bondig)

Tijdplan

- Ca. 45 min. discussie.
- Daarna plenaire terugkoppeling.

GROEPSINDELING

Groep A

- Wim Hermans
- Herman Janssen
- Ben Ketelslegers
- Huub Schäfer
- Leon Senden
- Leo Steegs
- Bert Thimister
- Verleisdonk
- Henk Zijlstra

Groep B

- Nick Abrahamsen
- Hub Bogman
- Henny De Bruin
- Henk Clevers
- Wiel Ploum
- Dick van Rossum
- Hans Schelbergen
- Pierre Simons
- Fer van de Winkel

Groep C

- Gé Aerts
- Piet Besselink
- Roger Gordijn
- Loek Halferkamps
- Ludo Nicolaes
- Will Selen
- Henk Spit
- Ed Tossaint
- Wim Wittenbernds

Groep D

- Jo Basten
- Jo Bastings
- Jan Besouw
- Marcel Brandts
- Jo Haagmans
- Ger Meeüse
- Fred van Neerven
- Lenie van Oijen-Naus

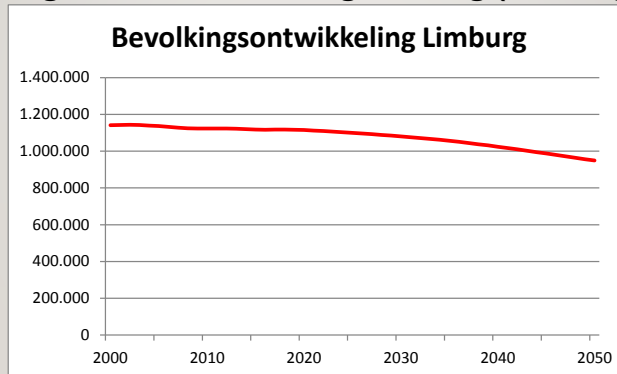
MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN - I

Maatschappelijke ontwikkelingen: de 5 i's (SCP)

- **Individualisering**
 - meer keuzevrijheid individu, minder afhankelijkheid
- **Informalisering**
 - lossen worden maatschappelijke verbanden, netwerkorganisaties, vermindering gezag autoriteiten
- **Informatisering**
 - verandering communicatie en interactie door opkomst ICT
- **Internationalisering**
 - migratie, mondiale economie, EU integratie, internationale cultuur
- **Intensivering**
 - hoge waardering beleving/gevoel, behoefte aan variatie/verandering

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN - 2

Demografische ontwikkeling Limburg (Etil Progneff 2017)

- Sinds 2006 daalt de bevolkingsomvang: 2050 -17%
- Referentie bevolkingsomvang NL: 2050 +12%

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN - 3

Demografische ontwikkelingen Limburg (Ben van Essen)

- Ontgroening - Vergrijzing - Krimp

Maar ook

- Ontkerkelijking - Individualisering - Digitalisering - Leefstijl - Participatiesamenleving - Terugtrekkende overheid
- Scholen en kerken sluiten - Accommodaties staan leeg
- Grote druk op generatie 20-40-jarigen (werk, gezin)
- Aantal verenigingen daalt

DISCUSSIERONDE 2

Bespreking kernvragen

- Wat is de maatschappelijke bijdrage van jullie vereniging?
- Waarom zou je lid moeten worden van jullie vereniging?
- Waarom zou je moeten komen luisteren naar jullie vereniging?

SUCCESSFACTOREN

Snelle scan koren Beek-Grubbenvorst-Landgraaf-Zeist

- Strategisch plan (SWOT, missie, visie, doelstellingen, acties).
- Generatiemanagement
 - Doel: elk jaar een jaar jonger worden i.p.v. ouder.
 - Samenhang per generatie: niet één jong lid maar een groep (cohort).
- Communicatie
 - Luister naar alle leden.
 - Ken potentiële leden en ga bij hen langs (“klinken poetsen”).
 - PR op basis van identiteit en imago.
- Kwaliteit dirigent: muzikaal leider en coach
- “Toevallige” omstandigheden: kansen

GENERATIEMANAGEMENT

Geboren in:

1930 - 1940	1940 - 1955	1955 - 1970	1970 - 1985	1985 - 1994	1990 - 2000	2000 - NU
STILLE GENERATIE	BABYBOOM	GENERATIE X	PRAGMATISCHE GENERATIE	GENERATIE Y	GENERATIE Z	GENERATIE ALPHA
Jong tijdens: Wederopbouw Harde werkers Plichtsgetrouw Immigratie	Jong tijdens: Stijgende welvaart Vrije moraal Zelfontplooiing Onvrede	Jong tijdens: Economisch verval Jeugdwerkloosheid Zelfredzaamheid No-nonsense mentaliteit	Jong tijdens: Alles is mogelijk Levensgeluk als hoogste doel Zelfontplooiing Passiviteit	Jong tijdens: Informatietijdperk Terrorisme Authentiek Zelfverzekerd Gemakzucht	Jong tijdens: Digitale tijdperk & economische crisis Internet noodzaak Multitasking Duurzaamheid	Jong tijdens: Economische malaise Steeds meer technologische kennis Héél goed opgeleid Gebruiken ipv bezitten
						
Geraniumzitters	Protestgeneratie	Verloren generatie	Patatgeneratie	Millennials	Digital Natives	Google kids

WAAROM LID WORDEN?

Motieven

- Ontplooiing (beleving, ontdekking)
- Erkenning (beloning, waardering)
- Sociaal contact (gelijkgezindheid, gezamenlijkheid)

Vragen die spelen?

- Wat heb ik eraan?
- Kan ik mij ontwikkelen?
- Word ik geaccepteerd?
- Kan ik mij meten met anderen?

STRATEGISCH DENKEN

Strategische opties

- Verdiepen/specialisatie
- Verbreden/differentiatie
- Stoppen

En keuzes

- Eigen kracht
 - Samenwerken
 - Fuseren
-

DISCUSSIERONDE 3

De rol van KNZV-Limburg

- Waarom moet KNZV-Limburg er zijn?
 - Wat moet de bijdrage zijn van de KNZV-L aan de lid-koren?
 - Met welke vragen zou je naar de KNZV-L moeten gaan?
 - Wat moet de rol/bijdrage zijn van de muziekadviseur?
 - Wat moet de rol/bijdrage zijn van de ambassadeurs?
 - Wat zijn de mogelijkheden van een Promotiekoor?
-

Bijlage 2

Resultaten discussieronde 1

Groep A

- Wat speelt er?
 - Vergrijzing
 - Imago
 - Repertoire
 - Plaats mannenkoor in de sociale culturele omgeving
- Welke ontwikkelingen zie je?
 - Spanningsveld tussen “jongere” en oudere leden
 - Dalend aantal leden
 - Aantal koren in omgeving (noodzaak tot samenwerking?)
 - Potentiële zangers willen zich niet meer binden
 - Geen animo voor bestuursfuncties
 - Meer en beter gebruik moderne communicatiemiddelen
- Welke impact hebben deze ontwikkelingen en hoe kun je deze ontwikkelingen beantwoorden?
 - Omarmen van deze moderne communicatiemiddelen is noodzakelijk
 - Nietsdoen is geen optie
 - Regionale afstemming

Groep B

- Zorgen over ledenaantal
 - Loopt terug a.g.v. vergrijzing, ook fysieke problemen bij leden
 - Maar niet overal! (Meulezengers!)
 - Geleidelijk aan ook financiële problemen
- Oplossingen
 - Vernieuwing repertoire (geeft wel spanning met niveau, zoeken naar juiste balans)
 - Modernere presentatie (minder klassiek, kleding, zingen uit het hoofd)
 - Combinatie met sociale activiteiten
 - Cultuurverandering: meer aansluiten bij vraag
 - Samenwerking tussen koren
 - Workshops/cultuurdag

Groep C

- Wat speelt er in de mannenkoren?
 - Verandering/krimp
 - Aanwas nieuwe leden
 - Bestuursleden
 - Publiek kritischer (‘stoffig’)
 - Imago

- Van KKK naar WWW
- Financiën staan onder druk
- PR te weinig aandacht
- Welke ontwikkelingen?
 - Samenwerken
 - Projectmatig
 - Subsidies worden minder
 - Ouder/doofheid/tijd instuderen
 - Hoe omgaan met veroudering
 - Binding met vereniging
 - Muziekonderwijs
- Impact op vereniging
 - Aantal leden minder
 - Instudeertijd vaak krap
 - Maatschappelijke binding
 - Ruzie binnen koor (kort lontje?)
 - Drempelvrees
 - Reacties gemeenschap
- Hoe beantwoorden?
 - Leren van elkaar
 - Uitwisselen
 - Samenwerken
 - Eigen leden enthousiast krijgen

Groep D

- Wat speelt er?
 - Maatschappelijke ontwikkelingen
 - Voortbestaan wordt bedreigd
- Welke ontwikkelingen?
 - Geringe aanwas leden
 - Repertoire niet van deze tijd
 - Deels te conservatief
 - Luisterend oor
 - Verandering is ingezet?
- Impact: kwetsbaar
- Ideeën zat, nu nog de uitvoering

Bijlage 3

Resultaten discussieronde 2

Groep A

- Wat is de maatschappelijke bijdrage van jullie vereniging?
 - Optredens in verzorgingshuizen e.d.
 - Opluisteren dodenherdenking e.d.
 - Bijdrage culturele infrastructuur
 - Opluisteren H.Missen
- Waarom zou je lid moeten worden?
 - Voor de sociale contacten
 - Voor de beleving tijdens concerten, reizen, e.d.
- Waarom zou je moeten komen luisteren?
 - Voor de beleving!

Groep B

- Bijdrage
 - Combinatie van: sociale contacten, gezelligheid, samen iets tot stand brengen, gezondheid
 - Positief in het nieuws brengen van vereniging en stad/dorp
 - Zingen op zich is populair, hierop inspelen
 - Cement van de samenleving
 - Maatschappelijke functie op cultureel gebied
- Waarom lid worden van 'mannenkoor'?
 - Vanwege de klankkleur
 - Publiek meenemen in 'emotie'

Groep C

- Maatschappelijke bijdrage van jullie vereniging?
 - Bieden van:
 - Cultureel erfgoed
 - MK-zang promoten
 - Bijdrage aan gemeenschap
 - Sociaal platform, maatschappelijk, statushouders
 - Aandacht goede doelen
 - Bevorderen koorzang (jeugd/scholen)
 - Relatie leggen met statushouders, als publiek en om lid te worden
- Waarom lid worden?
 - Vriend/kameraad/erbij horen
 - Ontspanning geest/lichaam
 - Uitdaging
 - Voldoening
 - Extra acties buiten koor

- Emoties (koor en publiek)
- Ontwikkeling vergroten
- Networking
- Waarom komen luisteren?
 - Ontspannen
 - Programmering
 - Liefhebber MK-muziek
 - In juiste sfeer komen
 - Kwaliteit die aanspreekt

Groep D

- Maatschappelijke bijdrage van de vereniging
 - Nu: muziek maken voor de oudere bevolking
 - Nieuw: ga anders denken!
 - Andere muziek
 - Presenteer je op een ander niveau, bijv. begeleiding
- Waarom lid worden van onze vereniging?
 - Zingen is gezond!
 - Tegenhanger van individualisme
 - Ontspanning
 - Zingen is meer! Nieuwe hobby
- Waarom zou je moeten komen luisteren naar onze vereniging?
 - Je weet niet wat je mist!
 - Verrassing!

Bijlage 4

Resultaten discussieronde 3

(N.B. elke * staat voor één stem)

Groep A

- Waarom moet KNZV-Limburg er zijn?
 - Buma, verzekeringen
 - Repertoire
 - Muziekarchief
 - Oorkondes, speldjes etc.
 - Gastsprekers
 - Organiseren festivals
 - Algemeen: faciliteren, dienstverlening *
 - Contacten met overheid e.d.
- Bijdrage KNZV-Limburg
 - Overkoepelende aanpak **
 - Grootschalige evenementen **
- Met welke vragen naar KNZV-Limburg?
 - Bestuurlijke ondersteuning *****
 - Organiseren van workshops *****
 - Algemene problematiek koren
- Muziekadviseur
 - Wordt weinig gevraagd! *
- Ambassadeur *
 - Succesvol
- Promotiekoor? *

Groep B

- Wat verwacht men van KNZV-Limburg?
 - Informatie *
 - BUMA/STEMRA/FEMU *****
 - AVG *
 - Lobbyfunctie richting provincie e.d. *****
 - Helpdeskfunctie (landelijk of per regio?) ***
 - Platform voor onderlinge ontmoeting
 - Uitdeling lintjes/oorkondes **
 - Rayons hebben geen toegevoegde waarde
 - Projectkoor/promotiekoor serieus overwegen *****
 - Landelijk festival met regionale voorrondes: hiervoor weinig of geen belangstelling, dan eerder festival in eigen regio met ook niet-mannen koren
- Muziekadviseur
 - Nut onduidelijk, dit doet eigen dirigent al
- Muziekambassadeurs

- Ook denken aan moderner genre en jongere *****

Groep C

- Waarom moet KNZV-Limburg er zijn?
 - Adviseren/ faciliteren
 - Ontzorgen vereniging *****
 - Groepsvoordeel
 - Belangenbehartiging: tactisch, juridisch, bestuurlijk *****
 - Meer met VNK Limburg/Koornetwerk Nederland *
 - Muziekaanbeveling
 - Te veel vragen!
 - Onbekend wat KNZV-Limburg (kan) doen/doet

Groep D

- Waarom KNZV-Limburg?
 - Verbinding tussen koren *
 - Juridische bijstand/verzekering *****
 - Begeleiding/probleemoplosser (VAR) *****
 - Voortrekkersrol **
 - Kleur geven aan Limburgse cultuur *
 - Ondersteunen bij:
 - Subsidieaanvragen ***
 - PR (echte mannenkoren laten van zich horen) *****
 - Relatie dirigenten *****
- Muziekadviseur
 - ?
- Ambassadeurs
 - Ledenwerving *****
 - Vernieuwing *
- Promotiekoor/projectkoor: *****
 - Proberen waard
 - Jongere leden
 - PR